

ישיבת המתמידים "מאור שרגא"
 בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
 רמת ויז'ניץ חיפה

בס"ד

שבט תש"פ

פרשת "משפטים"

"אם יקום והתהלך בחוץ על משענתו ונקה המכה רק שבתו יתן" (כ"א י"ט). על הפסוק "שמח זבולון בצאתך ויששכר באהליך" (דברים ל"ג י"ח), אמרו חז"ל כי שניהם עשו שותפות ביניהם, זבולון יעסוק בסחורה ויששכר ילמד תורה, וישפיעו זה לזה. וזה רמז הפסוק: "אם יקום והתהלך בחוץ" היינו זבולון מתהלך בחוץ במשא ומתן ואינו עוסק בתורה, "על משענתו" שהוא נותן משען ליששכר שיוכל לעסוק בתורה, "ונקה המכה" לא יענש על עוון ביטול תורה כי טענת משענת מצדיקה אותו, אולם זאת רק בימות החול, אבל "רק שבתו" בשבת קודש חייב זבולון בעצמו לעסוק בתורה "יתן" מלשון 'תנו רבנן'.

(טל חיים)

*

"עין תחת עין" (כ"א כ"ד). דרשו חז"ל (ב"ק דף פ"ד) וכן מובא ברש"י: נותן לו דמי עינו וכן כולם ולא נטילת אבר ממש. כי לכאורה היה צריך לכתוב "עין בעד עין" ומה הלשון "תחת" ? אלא לרמז כי האותיות שתחת ה"עין" ב' א' ב' הוא 'כספי' דהיינו אחרי עי- פ', אחרי י- כ', אחרי נ- ס', יחד "כסף" וזה הפי': "עין" אם סימא עין חברו, "תחת עין" יתן כסף.

*

"אם כסף תלוה את עמי את העני עמך" (כ"ב כ"ד). אמרו חז"ל (אבות פ"ו) 'בשעת פטירתו של האדם אין מלוין לו לאדם לא כסף ולא זהב אלא תורה ומעש"ט בלבד'. וזה הפי': "אם כסף תלוה" אם רצונך שכספך ילוה אותך לעולמך, דע לך כי "את העני" רק מה שתתן לעני "עמך" זה ילך עמך.

(הרמ"מ מקוצק)

*

"מדבר שקר תרחק" (כ"ג ז'). כשאתה אומר דיבור אחד של שקר, מיד אתה מרחק עצמך מהשי"ת.
 (רבי זושא מאניפולי)

*

"ועבדתם את ד' אלקיכם וברך את לחמך ואת מימך והסירותי מחלה מקרבך" (כ"ג כ"ה). לכאורה מדוע נאמר "ועבדתם" בלי רבים ומסיים בלי יחיד ? אלא י"ל כי לא די לאדם אם משלים את עצמו בלבד, רק צריך להיות כל מגמתו לגדל בניו ובנותיו ובניו על דרכי התורה והיראה. וכדי שיתקבלו דברי המוסר שלו נחוצים שני דברים: א. שיהיה לו פרנסה ברווח כי חכמת המסכן בזויה, ב. שיהיה בריא ושלם על כל איבריו וגידיו כדי שיהיה לו כח ומוח להדריכם לתורה ולמעש"ט. לכן נאמר "ועבדתם" ל' רבים כיון שמצוה להשתדל שכולם יעבדו את ד' למקטן ועד גדול, ולזה נחוץ "וברך את לחמך" וכו' שיהיה בריא ושלם ויהיה לו פרנסה בהרחבה.

*

"ויאמרו כל אשר דבר ד' נעשה ונשמע" – "נעשה ונשמע"

לכאורה כיצד אמרו בני ישראל "נעשה ונשמע"? הרי היו צריכים לומר "נשמע ונעשה" כי מתחילה צריך לשמוע ולדעת מה לעשות?

אלא אפשר להבין ע"פ משל לאדם שהיה מאד חולה וזקוק דחוף לתרופות, כאשר השיגו לו את התרופות אמר: איני לוקח אותם עד שאלמד קודם חכמת הרפואה כיצד עושים תרופות אלו. אמרו לו: ללמוד חכמת הרפואה ומרקחת התרופות יערוך לך מספר שנים, ואתה זקוק כעת דחוף לתרופות אלו כי חייך

תלויים בהם, קודם קח את התרופות ואח"כ תוכל ללמוד חכמת הרפואה. בודאי חייו בסכנה ולשוטה יחשב אם יתעקש על דעתו.
או אדם שהיה רעב מאד ולא רצה לאכול לחם עד שיראה כיצד זה נזרע נקצר נידש נטחן ונאפה, אמרו לו: קודם אכול לחם וסעד לבך אח"כ תוכל לראות בעיניך כיצד נזרע וכו'. גם הוא חייו בסכנה ולשוטה יחשב אם יעמוד על דעתו.

"נעשה ונשמע"

כ"ק מרן אדמו"ר בעל ה'חכמת אליעזר' זצלה"ה
באזכרה ליהודי יוצאי קוצמן - חיפה תש"ל

כן הוא בתורתנו הק', אם יאמר אדם: לא אתחיל לקיים מצוות עד שאלמד תחילה כל השי"ס והפוסקים וארבע חלקי שו"ע, זה דבר שאי אפשר פן ימות ח"ו ולא יעשה שום מצוה שהיא עיקר שלימות הנפש כמש"כ (ויקרא י"ח ה') "ושמרתם את חקתי ומשפטי אשר יעשה אותם האדם וחי בהם", אלא תחילה צריך לקבל על עצמו לעשות את המצוות כגזירת המלך ואח"כ מותר לו לחקור בעניניהם ובטעמיהם.

מטעם זה נאמר במצוות תפילין (דברים ו' ח') "וקשרתם לאות על ירך והיו לטוטפת בין עיניך" קודם להניח תפילין של יד אח"כ תפילין של ראש, ללמדנו כי קודם יש לקיים חלק המעשה אשר בכח היד, ואח"כ חלק העיון לחשוב ולהבין בטעמי המצוות עם המוח שבראש.

לכן אמרו בני ישראל בקבלת התורה והמצוות "נעשה ונשמע" – וכוונתם היתה "נעשה" מיד בלי ידיעת הטעמים, אך 'אין בור ירא חטאי' ולא עם הארץ חסיד' (אבות פ"ב), צריך גם ללמוד ולדעת כל הדינים על בוריים וטעמי המצוות, לכן אמרו אח"כ "ונשמע" לשון הבנה כמש"כ (בראשית מ"ב כ"ג) "כי שומע יוסף".

*

למען תספר

"**ורפא ירפא**" אמרו חז"ל (ב"ק פ"ה:) מכאן שנתן רשות לרופא לרפאות. מעשה ביהודי שהיו לו כאבים ברגלים, ובא לאדמו"ר רבי אהרן מבעלז זיע"א. אמר לו הרבי לקחת תרופה מסוימת והכאבים חלפו.
יהודי זה פגש את חברו עם אותם כאבים ברגלים ואמר לו שיקח את התרופה שהרבי מבעלז המליץ עליה, אך התרופה לא הועילה לכאבים. בא היהודי לרבי מבעלז ושאלו: מדוע לחברי התרופה הזאת לא מועילה? ענה לו הרבי: אתה אומר לחברך מה שאני אמרתי לך, איך חשבת שזה יועיל? והרי נאמר בתורה "ורפא ירפא" מכאן שניתן רשות לרופא לרפאות, צריך שזה יהיה **מכאן**, ולא שאתה תאמר לחברך מה שאני אמרתי לך.

*

שביל המוסר

"**ובשר בשדה טרפה לא תאכלו לכלב תשליכון אותו**" (כ"ב ל') רש"י...: תנו לו שכרו. לכאורה הצפרדעים עשו קידוש ד' גדול ונכנסו במסי"נ לתנור לוחט, ושכרם היה שנשארו בחיים. ואילו אצל הכלבים שנאמר "לא יחרץ כלב לשונו", קיבלו שכר "טרפה...לכלב תשליכון אותו" הם ובניהם, עד סוף כל הדורות, מדוע?
מסתבר, כי קל יותר לקפוץ לתוך תנור לוחט, מאשר לנצור את הלשון... (עפ"י בעלי המוסר)